

Καλλιτεχνική Διάσταση Σχεδιασμού

Ε. Στόικου

performance art

1. performance art

Η **performance art** παρουσιάζεται σε ένα ακροατήριο, η δράση της μπορεί να είναι είτε προκαθορισμένη, είτε τυχαία, είτε προσεκτικά ενορχηστρωμένη, με ή χωρίς συμμετοχή ακροατηρίου. Η απόδοση μπορεί να είναι ζωντανή ή μέσω κάποιων εποπτικών μέσων, ο εκτελεστής(περφόρμερ) μπορεί να είναι παρών ή απών. Τόσο οι παλιοί καλλιτέχνες όσο και οι σύγχρονοι έχουν σαν μέσο δημιουργίας το ίδιο τους το σώμα και όχι κάποιο άλλο συμβατικό μέσο, όπως το πινέλο ή η σμίλη του γλύπτη.

Η performance art μπορεί να είναι οποιαδήποτε κατάσταση που περιλαμβάνει τέσσερα βασικά στοιχεία: χρόνο, διάστημα, το σώμα του εκτελεστή, ή παρουσία του σε ένα μέσο και τη σχέση μεταξύ του εκτελεστή (καλλιτέχνη) και του ακροατηρίου performance - διαδραστική τέχνη (interactive art). Το κορμί του καλλιτέχνη σαν εργαλείο καλλιτεχνικής έκφρασης, έχει σαν στόχο να επιτελέσει μια ανταλλαγή ενέργειας, συγκινήσεων, αισθημάτων, αισθήσεων και σκέψης μεταξύ του καλλιτέχνη-επιτελεστή- performer και του κοινού στο συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Η αντίδραση του θεατή (θετική ή αρνητική) έχει σημασία, γιατί ο καλλιτέχνης ανάλογα με τις ικανότητες του αξιοποιεί και τις δύο αντιδράσεις.

Η performance art μπορεί να συμβεί οπουδήποτε, σε οποιοδήποτε τόπο ή σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα. Οι ενέργειες ενός ατόμου ή μιας ομάδας σε κάποια ιδιαίτερη θέση και σε έναν ιδιαίτερο χρόνο αποτελούν τη δράση αυτή. Το ιδανικό είναι μια εφήμερη και αυθεντική εμπειρία για τον εκτελεστή και το ακροατήριο σε ένα γεγονός που δεν θα μπορούσε να επαναληφθεί ή να αγοραστεί. Ουσιαστικά είναι η συνάντηση δύο συνθηκών, της ιδιαίτερης παράστασης ή κάποιου έργου του καλλιτέχνη και την αυθόρμητη παρέμβαση. Οι καλλιτέχνες συνήθως προκαλούν συχνά το ακροατήριο με σκοπό να σκεφτούν με νέους και μη συμβατικούς τρόπους, καθώς έχουν ως απώτερο σκοπό να σπάσουν τις συμβάσεις των παραδοσιακών τεχνών. Οι δραστηριότητες της performance art δεν είναι περιορισμένες χωρικά μόνο στην Ευρώπη ή στην Αμερική, καλλιτέχνες μπορούν να βρεθούν στην Ασία και τη Λατινική Αμερική. Η θεματολογία αγγίζει φυλετικά, τελετουργικά ή θρησκευτικά γεγονότα. Οι εκπρόσωποι της performance συνδιαλέγονται με ζητήματα όπως ο

ρατσισμός, οι κοινωνικές τάξεις, ο φεμινισμός, η ηθική και η σεξουαλική ταυτότητα έχοντας την ανάγκη πολιτικού και κοινωνικού προβληματισμού.

Εκπρόσωποι: Marina Abramovic, Laurie Anderson, Hans Haacke, Allan Kaprow, D. Oppenheim, B. Nauman, kiki Smith, Valie Export

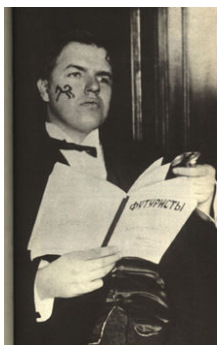
2. Πρόδρομοι –κινήματα της performance art

Η έννοια της performance art σχετίζεται με τις μεταμοντέρνες παραδόσεις στο δυτικό πολιτισμό. Οι δυτικοί θεωρητικοί επισημαίνουν συχνά τη δραστηριότητα της performance art, πίσω στις αρχές του 20ού αιώνα, στους Κονστρουκτιβιστές, στους Φουτουριστές και στους Ντανταϊστές. Οι τάσεις, όπως fluxus, χάπενινγκ και δράσεις αποτέλεσαν τους πρωτοστάτες των ζωντανών performance. Το γερμανικό κίνημα των Bauhaus ή ο φουτουρισμός ήδη από την δεκαετία του 20' αποτέλεσε τον πρόδρομο της performance. Από το 1970 και μετά αναπτύχθηκε και το κίνημα body art, όπου η βάση δημιουργίας και πειραματισμού ήταν το ίδιο το σώμα των καλλιτεχνών ή άλλων ανθρώπων, ενώ αμέσως εντάχθηκε και η χρήση νέας τεχνολογίας και νέων μέσων, video art. Όλα αυτά βρέθηκαν κάτω από την ομπρέλα της εννοιολογικής τέχνης.

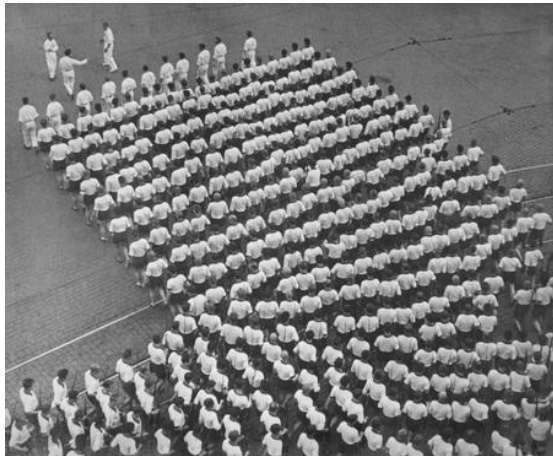
2.1.Φουτουρισμός

Κίνημα του 20^{ου} αιώνα το οποίο ξεκίνησε από την Ιταλία. Οι φουτουριστές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως οι πρόδρομοι της performance. Εκπρόσωποι του κινήματος ο David Burliuk, ο οποίος χρωμάτισε το πρόσωπό του (1910-20) και τον

Alexander Rodchenko και τη σύζυγό του Varvara Stepanova.

David Burliuk

Alexander Rodchenko

Σύμφωνα με τον κριτικό τέχνης Harold Rosenberg στη δεκαετία του '40 και τη δεκαετία του '50 η ζωγραφική “δράσης” έδωσε στους καλλιτέχνες την ελευθερία ώστε ο καμβάς να λειτουργήσει ως «ο χώρος στον οποίο μπορούσε να ενεργήσει», αφήνοντας ίχνη της απόδοσης τους. Η τέχνη της περιόδου αυτής, διατυπώθηκε ρητά, από την ομάδα Gutai της Ιαπωνίας την δεκαετία του '50, ειδικά σε δράσεις όπως το «ηλεκτρικό φόρεμα» Atsuko Tanaka (1956).

«ηλεκτρικό φόρεμα» Atsuko Tanaka (1956)

Οι Φουτουριστές εισήγαγαν κάθε νέο μέσο στην καλλιτεχνική έκφραση και χαιρέτησαν τα νέα τεχνολογικά μέσα της εποχής τους, ως ένα θρίαμβο του ανθρώπου απέναντι στη φύση. Αντιτάχθηκαν στο Ρομαντισμό, τις παλιές τεχνοτροπίες, την παράδοση, την ηθική, την αρχαιολογία, τα μουσεία, τις βιβλιοθήκες κλπ. και ύμνησαν την ταχύτητα και τις βιομηχανικές πόλεις. Κατά την έκφρασή τους: «ένα

αυτοκίνητο... είναι ωραιότερο από τη Νίκη της Σαμοθράκης», ενώ επιζητούσαν να υμνηθεί η δύναμη, η ταχύτητα, ο πόλεμος, οι μηχανές και τα πολυβόλα! Πρότειναν ακόμα τη χρήση ενός εναλλακτικού συντακτικού της γλώσσας στην τέχνη.

Όπως θα γράψει και ο ίδιος ο Μαρινέτι: «Ο Φουτουρισμός βασίζεται στην πλήρη ανανέωση της ανθρώπινης ευαισθησίας, που προκαλείται από τις μεγάλες επιστημονικές ανακαλύψεις. Οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν τον τηλεγράφο, το τηλέφωνο, το φωνόγραφο, το ποδήλατο, τη μοτοσικλέτα, το αυτοκίνητο, το υπερωκεάνιο, το πηδαλιουχούμενο, το αεροπλάνο, τον κινηματογράφο, τη μεγάλη εφημερίδα δεν έχουν ανακαλύψει ακόμη πως αυτά τα μέσα επικοινωνίας, μεταφοράς και πληροφόρησης ασκούν αποφασιστική επίδραση στην ψυχή τους».

Ο Μαρινέτι κατάφερε γρήγορα να εμπνεύσει και άλλους καλλιτέχνες, κυρίως νέους ζωγράφους από το Μιλάνο, όπως Umberto Boccioni, Carlo Carrà, Giacomo Balla, Gino Severinio, οι οποίοι βοήθησαν σημαντικά στην επέκταση του φουτουρισμού στη ζωγραφική και εν γένει στις εικαστικές τέχνες. Ο Umberto Boccioni έγραψε επίσης το μανιφέστο των φουτουριστών ζωγράφων το 1910. Στις μέρες μας, αναγνωρίζεται ίσως ολοένα και περισσότερο η πολιτική διάσταση του φουτουρισμού, πέρα από την κάλυψη που προσέφερε των όποιων αναγκών καλλιτεχνικής έκφρασης. Θεωρείται πως μεταξύ των ιδανικών του Μαρινέτι ήταν και η είσοδος της υποβαθμισμένης και αρκετά οπισθοδρομικής την εποχή εκείνη Ιταλίας, στον 20ο αιώνα. Ο Φουτουρισμός επηρέασε πολλά και σημαντικά σύγχρονα καλλιτεχνικά ρεύματα και ειδικότερα τον Κονστρουκτιβισμό, το Ντανταϊσμό και τον Υπερρεαλισμό. Οι πιο σημαντικοί εκπρόσωποι του φουτουρισμού ήταν: Umberto Boccioni, Carlo Carrà, Giacomo Balla, Gino Severinio, Filippo Tommaso, Marinetti,

Ο Ουμπέρτο Εκο είναι ίσως από τους λίγους που δεν θεωρούν καταστροφική την επιρροή του φουτουρισμού στον κόσμο της τέχνης. Ο Ουμπέρτο Εκο λέει ότι το φουτουριστικό κίνημα έχει δώσει στην οικουμένη έργα, όπως «Ο Δυναμισμός ενός Ποδοσφαιριστή» του σύγχρονου του Μαρινέτι, Ουμπέρτο Μποτσιόνι ή «Η Κηδεία του αναρχικού Γκάλι» του Κάρλο Καρα και «Ο Ποδηλάτης» της Ναταλία Γκονσάροβα (1913), εκπροσώπου του ρωσικού φουτουρισμού. Στη σύντομη πορεία του φουτουριστικού κινήματος καλλιεργήθηκε μια καινούργια ευαισθησία για αντικείμενα που χαρακτηρίζουν την σύγχρονη εποχή και τον σύγχρονο άνθρωπο όπως είναι η μηχανή και η ταχύτητα.

2.2. Ντανταϊσμός

Ο Ντανταϊσμός ή Νταντά (*Dada*) είναι ένα καλλιτεχνικό κίνημα που αναπτύχθηκε μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο στις εικαστικές τέχνες καθώς και στη λογοτεχνία (κυρίως στην ποίηση), το θέατρο και την γραφιστική.

Ο όρος «ντανταϊσμός» προήλθε από το «ντα-ντα» που κάνουν τα μωρά, μία λέξη της παιδικής γλώσσας που ουσιαστικά δεν σημαίνει τίποτα. Και αυτό ακριβώς είναι ο ντανταϊσμός... Το παράλογο, το παράδοξο, το φανταστικό. Στόχος του, το γκρέμισμα των παραδοσιακών λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών αξιών, και η αμφισβήτηση των αρχών της μοντέρνας κοινωνίας. Μια φιλοσοφία, που οι οπαδοί του κινήματος εξέφραζαν τόσο μέσα από την τέχνη, όσο και από τη στάση ζωής και τον τρόπο σκέψης τους, προκαλώντας συχνά το κοινό. Πολλοί θεωρούν ότι προέρχεται από τη διπλή ρουμανική κατάφαση (*da da*) την οποία χρησιμοποιούσαν πολύ συχνά οι Τριστάν Τζαρά. Μεταξύ άλλων, το κίνημα ήταν και μια διαμαρτυρία ενάντια στη

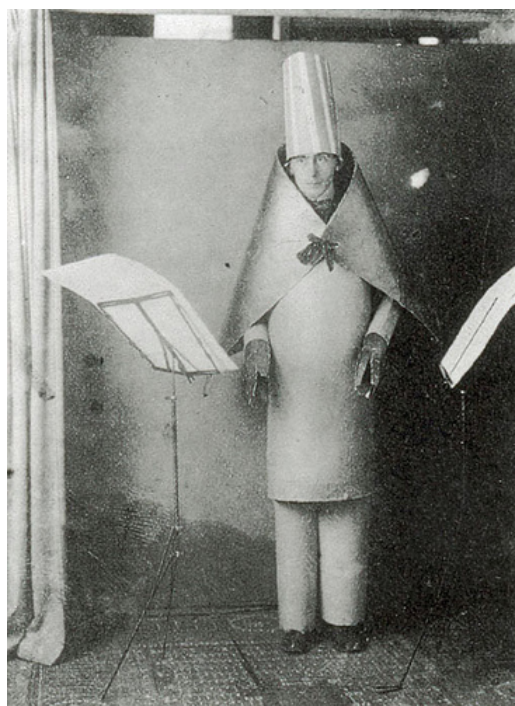
βαρβαρότητα του πολέμου και αυτού που οι Ντανταϊστές πίστευαν ότι ήταν μια καταπιεστική διανοητική αγκύλωση, τόσο στην τέχνη όσο και στην καθημερινότητα. Ο Ντανταϊσμός χαρακτηρίζεται από εσκεμμένο παραλογισμό και απόρριψη των κυρίαρχων ιδανικών της τέχνης. απώτερος σκοπός ήταν να επιστρέφουν στην εσωτερική αναγκαιότητα του Kandinsky, το πνευματικό στοιχείο στην τέχνη.

Max Ernst, *pieta or revolution by night* 1923

Η τεχνοτροπία τους, αρχικά επηρεάστηκε από τον κυβισμό και το φουτουρισμό. Εμπνεύστηκαν κυρίως από τις μηχανές και τις ανθρώπινες φηγούρες που θύμιζαν περισσότερο ρομπότ. Επέλεξαν στην τύχη σχήματα και εικόνες, καθώς και ετερογενή υλικά (μαλλί, ξύλο, φωτογραφίες και φωτομοντάζ, χαρτί, σκουπίδια), δημιουργώντας εφήμερα έργα που συνδύαζαν τη γλυπτική με τη ζωγραφική. Στη ζωγραφική και στη γλυπτική, μέχρι την εμφάνιση του Picabia, οι καινοτομίες ήταν τα ανάγλυφα και κολάζ σε ελεύθερο σχέδιο του Jean (Hans) Arp, «οργανωμένα σύμφωνα με τους νόμους της καθαρής σύμπτωσης». Τα χαρακτηριστικά τους ήταν η ωμότητα, το ταυτόχρονο και το τυχαίο. Το τυχαίο, ασφαλώς, υπάρχει, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο

βαθμό, σε κάθε πράξη καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ως κίνημα, ο ντανταϊσμός έπαψε να υπάρχει από το 1924 και οι εκπρόσωποί του διοχετεύτηκαν στο σουρεαλισμό.

Βασικοί εκπρόσωποι του ντανταϊσμού ήταν: Guillaume Apollinaire, Hans Arp, Hugo Ball, Johannes Baader, Arthur Cravan, Jean Crotti, Marcel Duchamp, Max Ernst, Raoul Hausmann, Emmy Hennings, Richard Huelsenbeck, Marcel Janco, Francis Picabia, Man Ray, Hans Richter, Kurt Schwitters, Tristan Tzara, Beatrice Wood

THEATER: Tristan Tzara's Dadaist play

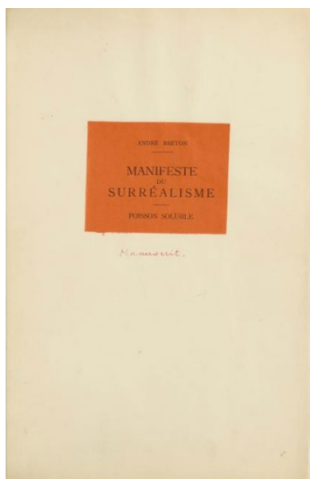
Dada performance

Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο η ανάπτυξη του μοντέρνου χορού συνέβαλε στην ανάπτυξη της performance. Το 1908, ο Ούγγρος Rudolf Van Laban προσπάθησε με βάση τις κινήσεις που γίνονται στη καθημερινή μας ζωή να θέσει τους βασικούς κανόνες κίνησης του σώματος. Το έργο του βοήθησε τους μαθητές του να συνειδητοποιήσουν τον χορό, να τον βιώσουν σαν μία τρισδιάστατη δυναμική που χρησιμοποιεί τον χώρο και όχι σαν μια δυσδιάστατη εικόνα.

Παράλληλα έχουμε και την ανάπτυξη διάσημων καλλιτεχνών όπως είναι ο Merce Cunningham και ο John Cage. Ο Cage με τη δημιουργία ενός Happening το 1952 στο Black Mountain College, την ίδια περίοδο που μαθητές του ήταν οι Allan Kprow, Robert Rauschenberg και Jim Dine.

2. 3.Σουρεαλισμός

Κύριο χαρακτηριστικό των καλλιτεχνών αυτού του κινήματος ήταν η εξερεύνηση της «αυτόματης» γραφής και της ποίησης του «μαγικού». Ακόμη ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για τον κόσμο των ονείρων και μελέτησαν τις θεωρίες του Φρόυντ για το υποσυνείδητο. Η ομάδα των σουρεαλιστών συναντιόταν τακτικά στα σπίτια των Andre Breton και Paul Eluard, και συζητούσαν γύρω από τη φύση του καλλιτέχνη και τη σημασία του «θαυμαστού», του «παράλογου» και του «τυχαίου» ή «συμπτωματικού» στην ζωγραφική και την ποίηση. Τα έργα τους έχουν ασάφεια ως προς το νόημα του εξωτερικού κόσμου, περιλαμβάνουν αντιφάσεις και αντιθέσεις, συμπυκνώνουν πολλά νοήματα (πολυσημεία), περιέχουν διπλές εικόνες, το εφιαλτικό και το φανταστικό, το ασυνήθιστο μέσα στο συνηθισμένο. Το 1924, επηρεασμένος από αυτές τις συζητήσεις, ο Andre Breton εξέδωσε τρία βιβλία τα οποία αποτέλεσαν το Σουρεαλιστικό Μανιφέστο.

First Manifesto of Surrealism (1924)

**Second Manifesto of Surrealism
(1929)**

Οι σουρεαλιστικές θέσεις σχετικά με την κεντρική σημασία των ονείρων και του υποσυνείδητου για τον ποιητή και το καλλιτέχνη είχαν διαμορφωθεί από τις φρουδικές θεωρίες. Επίσης υποστήριζε πως με τον «σουρεαλιστική κατάσταση» υπονοείται μια στιγμή αποκάλυψης όπου καταργούνται οι αντιθέσεις και οι αντιφάσεις μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας.

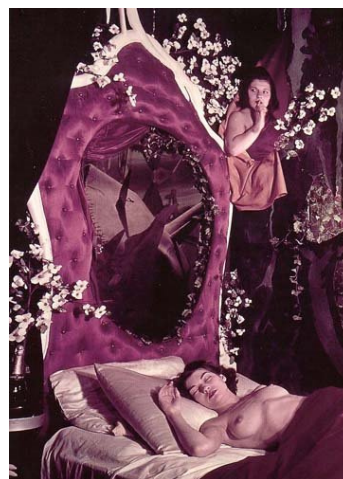

Salvador Dalí, Le taxi Pluvieux, 1938

το έργο Le taxi Pluvieux (το βροχερό ταξί) ήταν μια εγκατάσταση μόνο για ένα άτομο

Μέσα σε αυτό το βιβλίο (σουρεαλιστικό μανιφέστο) αποτυπώνονται οι φιλοδοξίες και οι σκοποί του σουρεαλισμού. Η φαντασία, η τρέλα, το ασυνείδητο και η παντοδυναμία του ονειρικού στοιχείου είναι η βάση της σουρεαλιστικής οπτικής. Ένα από τα βασικά στοιχεία που προκύπτει από το μανιφέστο είναι

αντίθεση στον Χριστιανισμό και τον καρτεσιανισμό, που σύμφωνα με τη σουρεαλιστική θεωρία, παραλύουν όλη την Δυτική σκέψη. Σαν ορισμός του Σουρεαλισμού είναι: ο καθαρός ψυχικός αυτοματισμός που χρησιμοποιείται για να εκφραστεί προφορικά, γραπτά ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο και αποτελεί πραγματική λειτουργία της σκέψης. Η σκέψη υπαγορεύεται χωρίς να ασκείται κανένας έλεγχος από τη λογική και πέρα από κάθε αισθητική ή ηθική μέριμνα. Ο σουρεαλισμός βασίζεται στην πίστη σε μία ανώτερη ύπαρξη συγκεκριμένων μορφών σκέψης, που συνήθως απωθούνται από τη συνείδηση, στην παντοδυναμία του ονείρου και στο άσκοπο παιχνίδι με τη σκέψη, το οποίο καταστρέφει μόνιμα όλους τους ψυχικούς μηχανισμούς, για να πάρει τη θέση τους στην προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων της ζωής.

Hans Bellmer, La Poupée (The Doll), 1935 Dream of Venus, 1939 , Dalí

Αξίζει να σημειωθεί ότι πολύ λίγοι από τους καλλιτέχνες του σουρεαλιστικού κινήματος ακολούθησαν κι εφάρμοσαν κατά γράμμα τις αδίστακτες προτροπές του Breton. Οι περισσότεροι από τους σουρεαλιστές ζωγράφους είχαν ελάχιστες στιλιστικές ομοιότητες μεταξύ τους. Αυτό που είχαν κοινό είναι το στοιχείο της αναζήτησης νέου πειραματικού υλικού και της ριζικής εγκατάλειψης των παραδοσιακών θεμάτων.

Εκπρόσωποι ήταν ο Giorgio de Chirico, Max Ernst, Joan Miró, Francis Picabia, Yves Tanguy, Salvador Dalí, Luis Buñuel, Valentine Hugo, Méret Oppenheim, Hans Bellmer. Επίσης οργανώθηκε το 1925 μια καινούρια ομάδα από μουσικούς, ποιητές και εικαστικούς στις Βρυξέλες όπως E. L. T. Mesens, René Magritte, Paul Nougé, Marcel Lecomte, and André Souris.

2.4.Fluxus

Η λατινική λέξη fluxus προέρχεται από τη λέξη flow (ρέω). Το 1960 ένα διεθνές δίκτυο καλλιτεχνών ανάμειξε διαφορετικά καλλιτεχνικά μέσα με διαφορετικές αρχές.

Με τον όρο fluxus εννοείται το διεθνές καλλιτεχνικό ρεύμα που αναπτύχθηκε κατά τη 10ετία του '60, που χαρακτηρίστηκε από την ανάμιξη πολλών διαφορετικών μορφών της τέχνης, από τις εικαστικές τέχνες μέχρι τη μουσική και τη λογοτεχνία. Το κίνημα γεννήθηκε στη

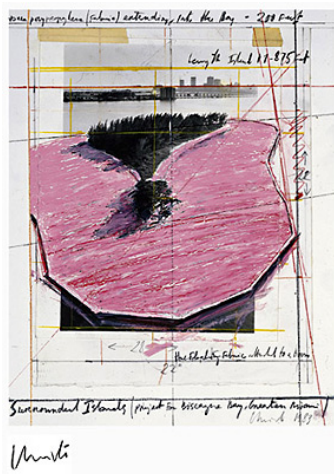
Γερμανία μ' επίκεντρο τον Λιθουάνο καλλιτέχνη Georges Maciunas, που το Σεπτέμβρη του 1962 οργάνωσε μία συναυλία σύγχρονης μουσικής υπό τον γενικό τίτλο Fluxus Internationale Festspiele neuester Musik. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε την αρχή ενός ευρύτερου πρωτοποριακού καλλιτεχνικού ρεύματος, που αναδείχθηκε μ' όλα τα διαθέσιμα εκφραστικά μέσα. Οι καλλιτέχνες της ομάδας δεν παρουσιάζουν κάποια κοινά υφολογικά στοιχεία αν και συνολικά το κίνημα θεωρείται πως συγγενεύει με τον ντανταϊσμό, κυρίως γιατί τα έργα του στοχεύουν κατά βάση στην πρόκληση του θεατή. Σημαντική επίδραση στους εκπροσώπους του, άσκησε επίσης ο Μαρσέλ Ντυσάν. Οι περισσότερες ενεργές περίοδοι δράσης του κινήματος θεωρούνται οι δεκαετίες '60 & '70. Σ' αυτό το διάστημα, οι καλλιτέχνες του Φλούξους παράγουν πλήθος καινοτόμων έργων με τη χρήση οπτικών μέσων, της μουσικής, της

λογοτεχνίας, της αρχιτεκτονικής, της αστικής διαμόρφωσης και του σχεδιασμού αλλά και οργανώνουν δημόσιες εκδηλώσεις (Fluxus Events), σκοπός των οποίων είναι η κατάργηση της απόστασης μεταξύ κοινού και καλλιτεχνών. Συχνά, ο αντισυμβατικός χαρακτήρας του κινήματος αποτέλεσε αντικείμενο αρνητικής κριτικής. Ανάμεσα στους εκπροσώπους συγκαταλέγονται: Arman, Ay-O, César Baldaccini (César), Joseph Beuys, George Brecht, John Cage, Robert Filliou, Yoko Ono, Christo Diter, Manzoni Jean Tinguely, Allan Kaprow .

Josef Beuys: I like America and America likes me. 1974

Christo (land art)

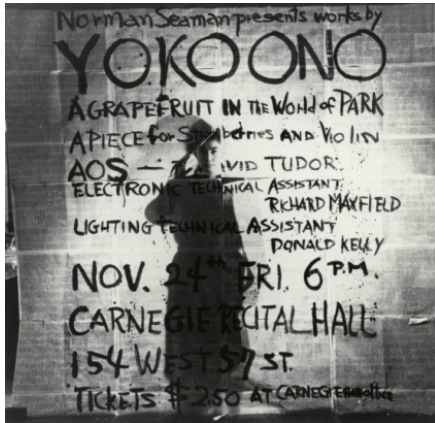

(Project for den deutsche Reichstag - Christo Wrapped Reichstag 1978

Berlin)

Κίνημα τέχνης που ξεκίνησε στην Αμερική το 1960, η γη, η φύση χρησιμοποιείται ως μορφοπλαστικό υλικό. Πολλές φορές τα έργα αυτά υπάρχουν μακριά από κατοικημένες περιοχές και αφήνονται να αλλάξουν κάτω από φυσικές συνθήκες.

Yoko Ono

Η Yoko Ono ήρθε από την Ιαπωνία στις ΗΠΑ με την οικογένειά της στη δεκαετία του 1940 και σύντομα έγινε η κορυφαία φωνή από τους καλλιτέχνες στους κύκλους της Νέας Υόρκης. Σύγχρονοι της καλλιτέχνες ο George Maciunas, Marcel Duchamp και John Cage. Η Yoko Ono είναι μια multi-media καλλιτέχνης, που συνεχώς προκαλεί και τεντώνει τα

παραδοσιακά όρια της γλυπτικής, ζωγραφικής, κινηματογράφου, φωτογραφίας, του θεάτρου και της μουσικής. Ξεκίνησε με τη δημιουργική τέχνη της performance ως μέλος της ομάδας Fluxus στις αρχές της δεκαετίας του 1960 και συνέχισε το 1970 με πειραματικές ταινίες και στη συνέχεια με τον σύζυγό της τον Τζον Λένον. Ο αριθμός των πειραματικών ταινιών και τα πρώιμα έργα δείχνουν ότι η Yoko είναι πρωτοπόρος της εννοιολογικής τέχνης και του διεθνούς κινήματος Fluxus, και επίσης αντικατοπτρίζει τη διαβίωση αγώνας του καλλιτέχνη για την ειρήνη και την αγάπη. Από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα έργα της έχουν προβληθεί διεθνώς σε αναδρομικές εκθέσεις. Η Yoko έλαβε το βραβείο Skowhegan το 2002.

Η Performer (Yoko Ono) κάθισε στη σκηνή και τοποθέτησε μπροστά της ένα ψαλίδι. Ανακοίνωσε στο κοινό ότι οποιοσδήποτε θέλει μπορεί να έρθει στη σκηνή και να κόψει ένα μικρό κομμάτι από τα ρούχα της και να το πάρει μαζί του.

Yoko Ono's Cut Piece (1964-5)

Το βιβλίο Grapefruit γράφτηκε από τη Yoko Ono και εκδόθηκε το 1964. Επιλέχθηκε ο τίτλος Grapefruit από την Ono γιατί το γκρέιπφρουτ αποτελεί υβριδική κατάσταση του λεμονιού και του πορτοκαλιού, ταυτίζοντας δηλαδή τον εαυτό της διανοητικό πλάσμα-υβριδικό. Αποτελεί –μνημείο– της εννοιολογικής τέχνης το βιβλίο αυτό . Τι πραγματικά είναι ; λογοτεχνία ή παιχνίδι, ποίηση

εννοιολογική τέχνη ή μουσική σύνθεση; Θέτει ερωτηματικά αν το κείμενο, ο γραπτός λόγος είναι έργο τέχνης Περιλαμβάνει μια επιλογή από «κομμάτια διδασκαλίας» τα οποία μας καλούν με ευφάνταστους τρόπους να εξετάσουμε την ύπαρξη και τη δημιουργία της τέχνης. (*Grapefruit Moderna Museet in Stockholm 6 June 2012 – 16 September 2012*)

Freight Train (installation)

Yoko Ono-Freight Train (2000)-Detail- Βερολίνο, Γιοκοχάμα, 2001-2002

Το concept - Freight Train – προέρχεται από ένα συγκεκριμένο παράδειγμα της ανθρώπινης βαρβαρότητας. Αρκετά χρόνια πριν, μια ομάδα εργαζομένων του Μεξικού προσπάθησαν να εισέλθουν στις Ηνωμένες Πολιτείες, ήταν κλειδωμένοι μέσα σε ένα φορτηγό τρένο για τη διέλευση, και χάθηκαν όταν οι μεταφορείς εγκατέλειψαν το τρένο στην αμερικανική έρημο. Αυτό το περιστατικό ενέπνευσε την καλλιτέχνη για να δημιουργήσει το έργο τέχνης .

Yoko Ono ThreeAsFour Spring 2010, NY

Ενεργή ως καλλιτέχνης έως σήμερα δεν εμπνέει μόνο σύγχρονους εικαστικούς καλλιτέχνες αλλά και ανθρώπους από τον κόσμο της μόδας.

Η ομάδα Threeasfour (Angela Donhauser, Adi Gil, and Gabriel Asfour) παρουσίασαν δουλειά τους στο fashion show 3AsFour – άνοιξη 2011 που πραγματοποιήθηκε στην εβδομάδα μόδας στη Ν.Υ το Σεπτέμβρη 2010 εμπνευσμένη από τη Yoko Ono. .

Η παρουσίαση τους πλαισιώθηκε από μουσική από το Plastic Ono Band album , στο οποίο ήταν παραγωγός ο γιός της, και από live performance της Yoko Ono.Στην επίδειξη παρουσιάστηκαν αέρινες ρόμπες και φορέματα με τυπώματα από σχέδια της καλλιτέχνιδας .Το χρώμα που κυριάρχησε ήταν το μαύρο και το λευκό.

Χαρακτηριστικό επίσης ήταν το λευκό κοστούμι το οποίο παρέπεμπε στον John Lennon και στο '69 look.

3. Ζωγραφική Δράσης (action painting)

Ο Jackson Pollock, στο τέλος της δεκαετίας του 1940 θεωρήθηκε από ορισμένους μελετητές ως αφετηρία καλλιτέχνης όπου έθεσε την τέχνη των εγκαταστάσεων (installation). Ο Pollock δημιουργούσε τα έργα του με τη μέθοδο του dripping (χύνοντας χρώματα πάνω στον καμβά). Για πολλούς η διαδικασία παρακολούθησης της δημιουργίας του έργου ήταν πιο σημαντική και ενδιαφέρουσα παρά το τελικό έργο σαν αποτέλεσμα. Τα έργα του – οι δράσεις του, αποτέλεσαν ένα είδος θεάτρου μια performance.

Jackson Pollock, 1940

4. Happenings

Αυτή η αλλαγή αντίληψης στην τέχνη δεν έγινε μόνο στην Αμερική αλλά σε ολόκληρο το κόσμο. Οι Gutai ένα Ιαπωνικό γκρουπ συχνά ζωγράφιζε με τα πόδια ή πετούσαν μπουκάλια γεμάτα με μπογιά σε καμβάδες που ακουμπούσαν πάνω σε πέτρες. Το 1957 έχουμε την παρουσίαση ενός έργου τους στο κοινό

Group Gutai, Happening, 1957

Ο Claes Oldenburg, με το έργο “The Store”(1961) το οποίο διαδραματίστηκε σε ένα μαγαζί, ο καλλιτέχνης όποτε άνοιγε το μαγαζί ήταν παρών και πουλούσε κομμάτια από το έργο τέχνης, το οποίο άλλαζε καθημερινά

Claes Oldenburg, The Store, 1961

Ο Yves Klein ήταν πρόδρομος της performance art με τα εννοιολογικά έργα του *de Sensibilité Picturale Immatérielle* (1959-62) και εργασίες όπως το photomontage, *Saut dans LE vide* (πήδημα στο κενό).

Yves Klein, Leap into the void, 1960

Yves Klein at work, c. 1961

Yves Klein, 1962, *Anthropométries de l'Epoque bleue*, at the International Gallery of Contemporary Art, Paris

Η απόχρωση του μπλε (την οποία χρησιμοποιούσε) πήρε το όνομά της από τον Γάλλο ζωγράφο και πειραματικό καλλιτέχνη Yves Klein. Στα μέσα της δεκαετίας του 1950 άρχισε να ζωγραφίζει με μονοχρωμίες. Συνήθιζε να ζωγραφίζει με ένα ξεχωριστό μπλε που το ονόμασε ο ίδιος International Klein Blue ή Yves Klein Blue

δημιουργώντας πάνω από 200 έργα με αυτό το χρώμα. Το ΥΚΒ ενέπνευσε πολλούς οίκους ανάμεσα στους οποίους τον Versace αλλά και τον Chanel.

Ο Robert Rauschnberg με την εγκατάσταση Soundings η οποία εκτέθηκε στο μουσείο Μοντέρνας τέχνης το 1968, επέβαλε το κοινό σε συμμετοχή. Η εγκατάσταση αποτελούνταν από ένα πάνελ με Plexiglas τα οποία ενεργοποιούνταν ηλεκτρονικά από τη φωνή και τον θόρυβο των επισκεπτών καθώς έμπαιναν στον χώρο.

Robert Rauschnberg Soundings,1968

3. Σύγχρονοι performers

3.1 Marina Abramović

Δραστηριοποιείται στην Performance Art από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 . Είναι γνωστή για τις παραστάσεις της οι οποίες ερευνούν την σχέση μεταξύ καλλιτέχνη και κοινού, σε μια προσπάθεια να «ελευθερωθούν» και οι δύο, μα κυρίως για την έκθεσή της χωρίς όρια σε κινδύνους χάριν της τέχνης που εκπροσωπεί. Η Marina Abramović προσέγγισε την καλλιτεχνική δημιουργία μέσα από μια σειρά δράσεων, με πρωταγωνίστρια την ίδια, οι οποίες ξεχωρίζουν για τη σκληρότητα και τη βιαιότητά τους, αλλά και για το βαθιά πνευματικό τους περιεχόμενο, και τους κοινωνικούς προβληματισμούς που αγγίζουν.

Κάποιες από τις δράσεις της είναι οι εξής έχει αυτομαστιγωθεί, έχει χαρακωθεί με μαχαίρι, έχει πάρει ψυχοφάρμακα, ξάπλωσε ανάμεσα σε φλόγες μέχρι που λιποθύμησε από τον καπνό, ξάπλωσε γυμνή πάνω σε πάγο μέχρι να χρειαστεί ιατρική επέμβαση, άφησε να την τυλίξουν πύθωνες, ξάπλωσε ανάμεσα σε σκορπιούς, περπάτησε 2.500 χλμ κατά μήκος του Σινικού Τείχους για να συναντήσει τον -επί πολλά χρόνια σύντροφο της στην τέχνη και τη ζωή- Ουλάι , βούρτσισε τα μαλλιά της με μια μεταλλική βούρτσα μέχρι να ματώσει, ούρλιαξε μέχρι που να μην έχει πια φωνή, έφαγε κρεμμύδια μέχρι να της στερέψουν τα δάκρυα. Όλα αυτά, παρουσία κοινού. Σε ένα έργο της, μάλιστα, καλούσε και τους θεατές να «πειραματιστούν» πάνω της με μια ποικιλία 72 επικίνδυνων αντικείμενων που έθετε η ίδια στη διάθεση τους, ανάμεσα τους μαχαίρια, ξυράφια, ψαλίδια, τσεκούρια, αλυσίδες. Οι αναζητήσεις της Αμπράμοβιτς την έστρεψαν στην ανατολική φιλοσοφία και στις ανατολικές θρησκείες, προκειμένου να γνωρίσει τεχνικές και μεθόδους αυτοσυγκέντρωσης και διαλογισμού, που θα τη βοηθούσαν να κατακτήσει την εσωτερική αρμονία και τον αυτοέλεγχο που απαιτούσαν τα έργα της. Ωριμάζοντας, οι δράσεις της έγιναν περισσότερο συμβολικές και λιγότερο αυτοκαταστροφικές, αποκτώντας μια όλο και περισσότερο τελετουργική χροιά.

Στο έργο, το «Balkan Baroque», για το οποίο βραβεύθηκε στη Μπιενάλε της Βενετίας το 1997, καθόταν αιματοβαμμένη μέσα σε έναν τεράστιο σωρό από κόκκαλα, ξεπλένοντας τα από το αίμα τους με μια βούρτσα, με επαναλαμβανόμενες,

τελετουργικές κινήσεις, σε έναν
συμβολικό θρήνο για τον πόλεμο
στην πατρίδα της, τη Γιουγκοσλαβία

Τραβά γέρνοντας, με το βάρος της, ένα τόξο που
τη χορδή του τεντώνει ο παρτενέρ της με
οπλισμένο ένα βέλος που τη στοχεύει και αν
εκείνος κουραστεί και αφήσει τη χορδή, η ίδια θα
διαπεραστεί από το βέλος. Μέσα από αυτές τις
σωματικές διαδικασίες, ανιχνεύει τα όρια της
σωματικής αντοχής και διευρύνει τις πνευματικές
και τις ψυχικές ικανότητες. Έτσι, το σώμα γίνεται
καλλιτεχνικό μέσο της εξερεύνησης του

υποσυνειδήτου και οδηγεί στην ψυχική λύτρωση, στη μεταφορά σε ανώτερα
ενεργειακά επίπεδα και στον εσωτερικό διαλογισμό. Το κοινό καλείται να
συμμετάσχει, να απελευθερωθεί από τις κοινωνικές προκαταλήψεις και να βιώσει την
ψυχική υπέρβαση μέσα από τα συναισθήματα που προκαλούν οι παραστάσεις της. Η
ίδια θα πει " Ζούμε αγκαλιά με το θάνατο, το απροσδόκητο. Ο κόσμος ξεκινά και

τελειώνει σε εμάς. Για μένα, κόσμος είναι το ίδιο μου το
σώμα " και «Δεν είμαι μαζοχίστρια» «Δεν αγαπώ τον πόνο
καθόλου. Ο λόγος που μπήκα σε αυτή τη διαδικασία δεν ήταν
για να ευχαριστηθώ, αλλά για να βρεθώ στο σημείο που η
απελευθέρωση από τον πόνο σε μπει στο νόημα και στον
πλούτο του πνευματικού κόσμου.

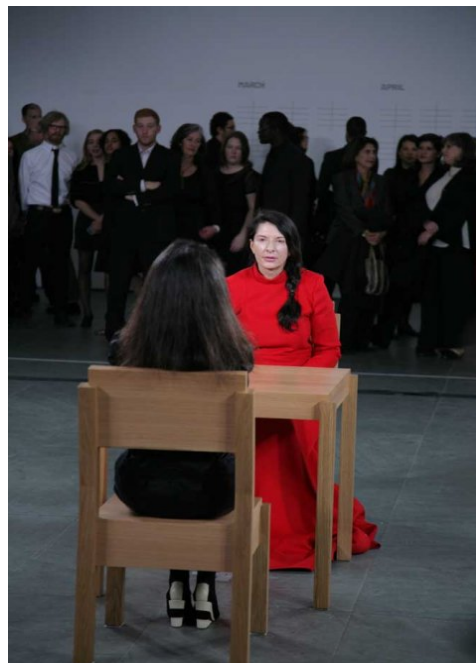
**Willem Dafoe and Marina Abramovic in The Life and Death of
Marina Abramovic 2011**

Επρόκειτο για ένα θεατρικό γεγονός της δεκαετίας: "όπερα" βασισμένη στη ζωή της καλλιτέχνιδας Μαρίνα Αμπράμοβιτς σχεδιάστηκε και οργανώθηκε από τον σκηνοθέτη Robert Wilson συμμετείχε ο Αμερικανός ηθοποιός Γουίλεμ

Νταφόε, και ο avant garde τραγουδιστής Antony Hegarty .

Έχοντας αναδείξει ως τέχνη την απελευθέρωση από τα όριά του σώματος και της ψυχής, εκπαιδεύει σήμερα ομάδες που θα συνεχίσουν την τέχνη αυτή.

Στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης (MoMA) φιλοξένησαν την πρώτη αναδρομική έκθεση των προσωπικών της περφόρμανς με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Μαρίνα Αμπράμοβιτς: The Artist is present». Η ίδια ήταν παρούσα με μια νέα περφόρμανς, που ξεκίνησε το βράδυ των εγκαινίων και ολοκληρώθηκε ί με το πέρας της έκθεσης. Η Αμπράμοβιτς έζησε 2,5 μήνες μέσα στο MoMA -700 ώρες. Από τον Μάρτιο ως και τον Μάιο η Αμπράμοβιτς βρισκόταν όλες τις ώρες λειτουργίας του Μουσείου στο αίθριο. Καθόταν αμίλητη και ακίνητη σ' ένα τραπέζι. Απέναντί της

υπήρχε μια άδεια καρέκλα στην οποία μπορούσε να κάτσει όποιος ήθελε για όση ώρα επιθυμούσε. Την αντίκρισαν εκατοντάδες άνθρωποι. Άλλοι συγκινήθηκαν, άλλοι παρέμειναν απαθείς, οι περισσότεροι έβαλαν τα κλάματα αποκαλύπτοντας την ευαισθησία τους δημόσια και χωρίς ντροπή.

Η ίδια μιλώντας για τη δράση της στο MoMA αναφέρει ότι «Συμβολίζει το προσωπικό και πνευματικό ταξίδι του καλλιτέχνη», «Είναι η κάθοδος του "εγώ". Οι καλλιτέχνες "χτίζουν" το προφίλ τους, όπως οι σταρ του Χόλυγουντ. Εγώ το γκρεμίζω. Επιπλέον μ' αρέσει η ιδέα τού να κατέβω σταδιακά στο επίπεδο των θεατών, πολύ ανοιχτή και ευάλωτη». Για την τέχνη της είπε: «Είναι το οξυγόνο της κοινωνίας. Στη δική μου περίπτωση δεν μπορούσα να δω τη δημιουργία κλεισμένη μέσα σ' ένα ατελιέ αλλά σε συνάρτηση με την ίδια τη ζωή, τον φόβο, την επιθυμία, το σώμα»...«...στις περφόρμανς εμπλέκω το κορμί μου για να απελευθερωθώ από τον φόβο. Το σώμα υπακούει πλήρως στο μυαλό και το τελευταίο είναι που μας βάζει όλα τα εμπόδια, δημιουργεί αναχώματα και ενδοιασμούς. Καταφέρνοντας λοιπόν να καθυποτάξω το σώμα, στο τέλος επιβάλλομαι και στη σκέψη».

Η δράση της αυτή, επηρέασε τόσο τον κόσμο της μόδας, όσο και της φωτογραφίας

Marina
Abramović
and Ulay —
Relation in
Time, 1977

Marina Abramović for the January issue Elle Serbia 2011

Marina Abramović, Laos 2008 Photo: Attilio Maranzano, Dress: Riccardo Tisci for GIVENCHY

The cover of V Magazine's 67th issue , with supermodel Tyson Ballou. She is wearing Givenchy (by Riccardo Tisci)

Givenchy's creative director, Riccardo Tisci, with artist Marina Abramovic Givenchy Party at the MoMA

«Στη δεκαετία του 1970 δεν ενδιαφέρθηκα ποτέ για τη μόδα. Σκεφτόμουν ότι να ασχολείται με τη μόδα κάποιος καλλιτέχνης ήταν λιγότερο καλός στη δουλειά του. Μετά έκανα την performance στο Σινικό Τείχος της Κίνας, η οποία ήταν ένα μεγάλο επίτευγμα στη ζωή μου που άλλαξε την καριέρα μου, αποφάσισα ότι δεν χρειάζεται να αποδείξω τίποτα σε κανέναν πια -. α μη τι άλλο έστω και αν δεν ήμουν καλή καλλιτέχνης, είχα μια μυστική επιθυμία να ασχοληθώ με τη μόδα που ποτέ δεν παραδέχθηκα στον εαυτό μου, έτσι μόλις απέκτησα για πρώτη φορά κάποια χρήματα, αγόρασα ένα κοστούμι Yamamoto, ένιωσα τόσο καλά με αυτό, και χωρίς ενοχές. Όταν γνώρισα τον Riccardo Tisci, έγινα πιστή θαυμάστρια των ρούχων του>>. Marina Abramovic.

3.2 Chiharu Shiota

Becoming Painting..... Australia National University of Canberra School of Art, 1999

**Experience 1 - The Aura
Group show Christophe
Gailard Pop-up Gallery
(Berlin) Germany, 2010**

**from - into I. International Biennial of Contemporary Art of Seville, Spain,
performance with 24 women sleeping during
the opening days, 2004**

DU COTÉ DE CHEZ - During Sleep 2004 **at Sainte-Marie Madeleine, Lille, France**

Chiharu Shiota , *During Sleep*, 2002, Kunstmuseum Luzern

Η Chiharu Shiota (ιαπωνικής καταγωγής) κατέλαβε ένα από τα είκοσι νοσοκομειακά κρεβάτια στην πρώτη μέρα της έκθεσης της - ακίνητη, με τα μάτια κλειστά - ενώθηκε με τις γυναίκες στα άλλα κρεβάτια. Στη συνέχεια, μόνο τα κρεβάτια

παρέμειναν, δεμένα μεταξύ τους, με τους τοίχους, την οροφή με ένα σύννεφο μαύρου νήματος, όπως το κουβάρι με το οποίο ο Marcel Duchamp είχε δεμένα τα έργα στην υπερρεαλιστική εμφάνιση του στη Νέα Υόρκη το 1942, κατά τη διάρκεια του II Παγκοσμίου πολέμου. Με τη βοήθεια του νήματος δημιουργεί ένα χώρο κουκούλι μέσα στον οποίο δημιουργείται η αίσθηση της μοναξιάς, της απομόνωσης και του περιορισμού. Το φως διεισδύει μέσα σε αυτούς τους χώρους, δίνοντας την εντύπωση μιας δαντελωτής και λεπτής κατασκευής, η οποία μπορεί να προσφέρει κάποια ανακούφιση και ηρεμία.

Το κρεβάτι είναι η άλλη πλευρά του -Another World (όνομα έκθεσης) – "Είναι εκεί που διασταυρώνονται τα όρια της ζωής μας», γράφει ο επιμελητής και διευθυντής του Kunstmuseum Λουκέρνη Peter Fischer και συνεχίζει «η γέννηση, ο ύπνος, το όνειρο, ο εφιάλτης, η μνήμη, η αρπαγή, η ανανέωση, ο θάνατος-. Όλα τα προηγούμενα ανοίγουν καινούριους κόσμους, πέρα από τον έλεγχο του συνειδητού, -το κρεβάτι- είναι μια εναλλακτική πραγματικότητα".

3.3 Vanessa Beecroft

Performance Salomon R Guggenheim Museum NY

Είκοσι γυναίκες, οι περισσότερες από τις οποίες είναι γυμνές, βρίσκονται στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, στη Φρανκφούρτη, ως μέρος της έκθεσης της διάσημης Vanessa Beecroft. Πολλά μοντέλα πρέπει να στέκονται για ώρες ακίνητα, ενώ, μερικές φορές, οδηγούνται έως και την πλήρη εξάντληση. Το γυμνό «έργο» ονομάζεται «Δεν είναι στη μόδα» και η καλλιτέχνης βρίσκεται για πρώτη φορά στη Φρανκφούρτη. Οι γυναίκες - μοντέλα, «εξοπλισμένα» με περούκες και ψηλά

τακούνια σε φωτεινά χρώματα, μόνο με λίγα ρούχα. Όπως δήλωσε και η ίδια, « το εν λόγω έργο ενθαρρύνει τις γυναίκες να καταρρίψουν τους κοινωνικούς περιορισμούς και να διεκδικήσουν τη δύναμη που τους ανήκει». διαπραγματεύεται “τα όρια” της ανθρώπινης αντοχής επιστρατεύοντας

“στερεοτυπικά σύμβολα” όπως το “γυναικείο σώμα”, το “ όπλο.” Με την βοήθεια

“μοντέλων” σκηνοθετεί μια υπερβολική μεν αφήγηση η οποία όμως θίγει καθημερινά θέματα όπως αυτά των σχέσεων, της ανθρώπινης ευθραυστότητας, της βίας, της αυταρέσκειας και του ναρκισσισμού.

Looks as if Mr. Peter Lindbergh got a little inspiration by Italian performance artist [Vanessa Beecroft](#) for his autumn/winter 07/08 [Moschino](#) campaign. Or am I the only one who thinks of Ms. Beecroft when I see alike looking women standing around (wether in clothes or without!)?

Vanessa Beecroft VB 56, Louis Vuitton CHAMPS-ÉLYSÉES, Paris ©2009 Vanessa Beecroft Courtesy of Massimo Minini & Galleria Lia Rumma

Darfur Still Deaf? (2007) 52nd Biennale Venice

Στην the 52nd Venice Biennale (2007) χρησιμοποίησε στην δράση της 30 γυναίκες από το Σουδάν, οι οποίες κείτονταν σε λευκή επιφάνεια στο πάτωμα αιματοκυλισμένες (κόκκινο χρώμα), έχοντας ως σκοπό να καυτηριάσει τη γενοκτονία στο Νταρφούρ, στο Σουδάν.

Inspired by the work of Vanessa Beecroft Maurizio Pecoraro Spring 2012 consisted of chiffon dresses that mimicked wood and nature elements.

Deitch Studios, New York, 2009.

Η Vanessa Beecroft στο έργο συνδυάζει την κλασσική ιταλική παράδοση, και την ριζοσπαστική τέχνη της performance, παρουσιάζει 20 ζωντανά μοντέλα τα οποία βρίσκονται σαν ζωντανά γλυπτά σαν εκμαγεία επάνω σε βάσεις μαζί με αγάλματα χυτευμένα από gesso. Ο χώρος όπου τοποθέτησε τα μοντέλα παραπέμπει σε μουσείο (ακαδημία καλών τεχνών στη Φλωρεντία) και σε χώρο ταφής, ανασύροντας ακόμη μνήμες και από τα θύματα του ηφαιστείου στη Πομπηία. Κήπου των φυγάνων. Η εκδήλωση έχει καταγραφεί σε video και φωτογραφίες .

Όλα στη δουλειά της κινούνται γύρω από την διαταραχή της στο φαγητό, την οποία παρουσίασε στα δώδεκα της . Κράτησε ημερολόγιο για μια δεκαετία 1983-1993

σημειώνοντας καθετί το οποίο έτρωγε στη διάρκεια της ημέρας της. Το βιβλίο -Book of Food -παρουσιάστηκε στην Inga-Pin gallery στο Μιλάνο το 1993 μαζί με μια ομάδα νεαρών κοριτσιών, σαν ζωντανά γλυπτά, ντυμένες με τα ρούχα της Beecroft (κόκκινα ή κίτρινα). Τα νεαρά κορίτσια επιλέχθηκαν γιατί παρουσίαζαν διαταραχές σε σχέση με το φαγητό. Από την πρώτη αυτή δράση της, έθεσε το στίγμα της ως εννοιολογική καλλιτέχνης και από τότε μέχρι τώρα έχει πραγματοποιήσει περίπου 53 performances σε όλο τον κόσμο. Στις πρώτες δράσεις της αυτές, χρησιμοποιούσε κορίτσια τα οποία φορούσαν φτηνά κοστούμια με πλατινέ ή κόκκινες περούκες στο κεφάλι. Υπήρχαν έκδηλοι υπαινιγμοί από ταινίες του Fassbinder, Godard, Visconti και από την κλασική τέχνη – ζωγραφική του Rembrandt, Holbein, della Francesca. Όταν άρχισε να γίνεται γνωστή έβρισκε χορηγούς έτσι άρχισε να χρησιμοποιεί επαγγελματικά μοντέλα, τα οποία τα περιποιούνταν make-up artists όπως ο Πατ McGrath, ρούχα και αξεσουάρ παραχωρήθηκαν από τους σχεδιαστές μόδας, όπως η Miuccia Prada, Tom Ford, Helmut Lang, Dolce & Gabbana, και ο Manolo Blahnik, όλοι πρόθυμοι να συμμετάσχουν στο όραμα της Beecroft.

«Η μόδα είναι σημαντική όσον αφορά τις δράσεις της, υποτάσσοντας την, στη θέληση της. Τη μόδα τη χρησιμοποιεί για να τονίσει το σώμα της γυναίκας πέρα από τη φίρμα και την τάση της μόδας. Εξάλλου συνεχίζει σε πολλές δράσεις της τα κορίτσια ήταν γυμνά» Franca Sozzani, editor of Vogue Italia, 2005.

«Η δουλειά της βγαίνει πολύ από την παράδοση της ιταλικής ζωγραφικής και

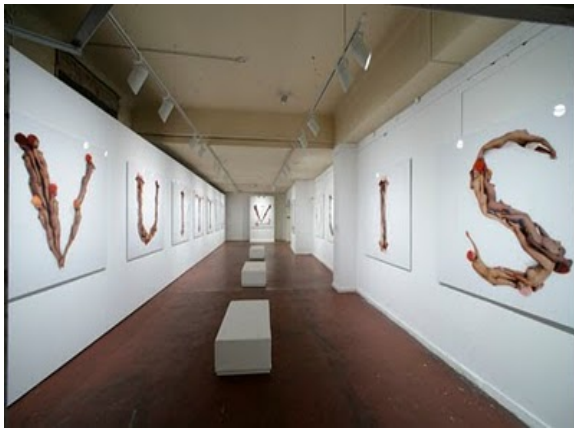
γλυπτικής - ζωγραφικής ιταλική μανιερισμού, μπαρόκ ζωγραφικής, γλυπτών, όπως του Canova - και την παράδοση της τέχνης : Duchamp, ο Yves Klein, Γκίλμπερτ και Τζορτζ «Η Vanessa είναι ένα νέο είδος γυναίκας -καλλιτέχνη,». «Χωρίς αμφιβολία η Vanessa είναι μια φεμινίστρια, αλλά είναι ένα πολύ σύγχρονο είδος φεμινίστριας. Υπάρχει μια νέα ομάδα γυναικών καλλιτεχνών όπως η Vanessa στην πρωτοπορία, και θα ήθελα να προσθέσω, επίσης, Cecily Brown και την Pipilotti Rist, όπου οι γυναίκες χρησιμοποιούν σεξουαλικές εικόνες τονίζοντας την θηλυκή άποψη, που μπορεί να εκφοβίσει ακόμη και το αρσενικό.

Εάν κάποιος είναι παρών σε μια παράσταση της Vanessa Beecroft, θα διαπιστώσει πως δεν είναι ερωτική. Αισθάνεται μόνο τη δύναμη των γυναικών». Deitch –art manager

Vanessa Beecroft, VB 52, 2003, Performance Castello di Rivoli Museo d'Arte Contemporanea

Η Vanessa Beecroft έχει αποφασίσει να μετατρέψει την πράξη της υιοθεσίας σε μια καλλιτεχνική παράσταση. Το CBC δημιούργησε ένα ντοκιμαντέρ, με ήρωες τη Beecroft και τα δίδυμα από το Σουδάν, το οποίο περιλαμβάνει την 16-μηνια προσπάθεια της Beecroft να υιοθετήσει τα δύο μωρά

Espace Culturel Louis Vuitton, Paris, 2005

Aamu Song

Red dress, 2011, london

Η εγκατάσταση Red dress της Aamu Song πραγματοποιήθηκε από το Φιλανδικό Ινστιτούτο του Λονδίνου, με τη μορφή ενός τεράστιου κόκκινου φορέματος. Στο συγκεκριμένο χώρο πραγματοποιήθηκαν μια σειρά από συναυλίες αλλά και από εκδηλώσεις, με στόχο να αμφισβητήσει το ρόλο που παίζει ως συμμετέχοντα-θεατή η ερμηνευτή. Έως και 238 θεατές είναι σε θέση να βυθιστούν μέσα στο κολοσσιαίο φόρεμα που αποτελείται πάνω από 550 μέτρα υφάσματος. Ένας ερμηνευτής ανεβαίνει μέσα από μια ενσωματωμένη σκάλα μέσα από το φόρεμα, ενώ οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν με το χώρο και τη στιγμή.

Performance fashion shows- McQueen

Ο McQueen ήταν ένας μεταμοντέρνος σχεδιαστής – καλλιτέχνης. Κατάφερε να αποδομήσει το παρελθόν και να δημιουργήσει ένα στυλ καινούριο. Οι επιδείξεις του, ήταν τεράστιες, αμφιλεγόμενες παραγωγές, με έντονη θεατρικότητα που περνούσαν τα όρια του installation και performance art. Αναιρώντας τα στερεότυπα της “ομορφιάς”. Ο McQueen παρουσιάζει τα μοντέλα του σε ρόλους θυμάτων βίας, τροφίμων ψυχιατρικών ιδρυμάτων, μαγισσών... Η εμμονή του με τον κόσμο της φαντασίας αλλά και με πιο σκοτεινά, μακάβρια, θέματα είναι εμφανής τόσο στα σχέδια του όσο και στις επιδείξεις του, με συχνές αναφορές στην γυναικεία κακοποίηση και την εφήμερη, επιφανειακή ποιότητα του κόσμου της μόδας. Κανείς δεν ήταν σίγουρος τι να περίμενε στην πασαρέλα του McQueen: βροχή, πύρινα δαχτυλίδια, ρομποτικούς βραχιόνες να επιτίθενται και λερώνουν το τελευταίο μοντέλο με μπογιά, καρουζέλ, σκακιέρες, παγοδρόμια (εμπνευσμένο από την ταινία του Κιουμπρικ “Η Λάμψη”), wind tunne

Ο McQueen το 1992 παρουσίασε μια συλλογή εμπνευσμένη από τα θύματα του Τζακ τον Αντεροβγάλτη που έδρασε το 1888 . Μπούκλες από μαλλιά ήταν ραμμένα στα ρούχα, σε ανάμνηση των γυναικών που είχαν πουληθεί ως πόρνες στο Λονδίνο τον δέκατο ένατο αιώνα.

Spring/Summer 1995: “the birds”

Εμπνευσμένος από του Alfred Hitchcock' “τα πουλιά”, η θερινή συλλογή χαρακτηρίστηκε από τα πολυάριθμα κομμάτια που καλύφθηκαν από μοτίβο τα οποία είχαν σχέση με το πέταγμα και τα πουλιά ή τα

φτερά πουλιών. Ο σχεδιαστής άλλη μια φορά συγκλόνισε όταν ήρθαν τα μοντέλα

κάτω από το διάδρομο είτε με τις κινήσεις τους που κάποιες ήταν άσεμνες, είτε με τα ρούχα που ήταν δομένα με κολλητική ταινία και άλλα που ήταν αποκαλυπτικά .

Εντυπώσεις δημιούργησε και το αντρικό μοντέλο με γυναικεία ενδυμασία.

Winter 1995: “ The highland rape”

Από τις πιο αμφιλεγόμενες είναι η χειμερινή κολεξιόν του 1995 “**The Highland Rape**” όπου προκάλεσε έντονες κριτικές αφού θεώρησαν ότι διακατέχετε από έντονο μισογυνισμό, σαν να παρουσίαζε την γυναικεία κακοποίηση ως φαντασίωση, ενώ πηγή έμπνευσης στην πραγματικότητα ήταν οι βίαιες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην Σκωτία το 1700, όπου οι Σκωτσέζοι κάτοικοι των Highlands εκδιώκονταν από τους Άγγλους.

Spring/Summer 1997: La Poupee

Σε αυτή την επίδειξη ο McQueen δυσκολεύει τα μοντέλα του και με το σκηνικό και με τα ρούχα του. Για αυτήν την συλλογή, ετοίμασε έναν στενό διάδρομο 100ποδιών που καλύφθηκε με νερό. Πράγμα που δυσκόλεψε το περπάτημα των μοντέλων.

Θέλησε όμως να περιορίσει την κίνηση και με τα ρούχα του, σκλαβώνοντας το σώμα.

Έπρεπε τα μοντέλα να κάνουν τις μηχανικές κινήσεις μιας κούκλας ή μιας

μαριονέτας. Σύμφωνα με τον McQueen, η συλλογή βασίστηκε στην εργασία του γερμανού καλλιτέχνη Hans Bellmer που τεμάχισε τα ομοιώματα και τα αναδημιούργησε για μια σειρά φωτογραφιών στη δεκαετία του '30 με τον τίτλο "Poupée, variations sur le montage d' une mineure articulée". Ο Bellmer

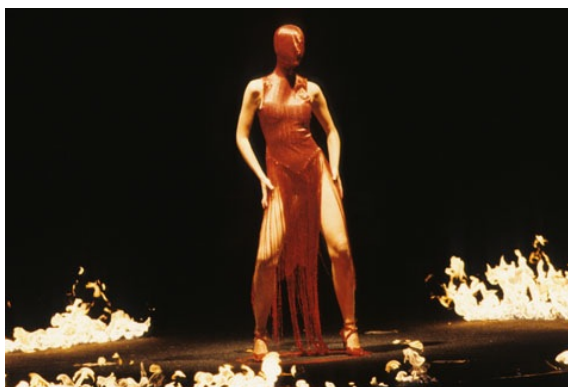
γι' αυτές τις φωτογραφίες εξορίστηκε από την Γερμανία το 1938, αλλά η εργασία του δημοσιεύτηκε και εγκωμιάστηκε στην Γαλλία.

Hans Bellmer, 1938

Fall/Winter 1998 – Joan

Εμπνευσμένο από τις βάνουσες δολοφονίες της δυναστείας Romanov. Τα μοντέλα περπάτησαν στο διάδρομο, έχοντας ανατριχιαστικούς κόκκινους φακούς επαφής στα μάτια. Ήταν ντυμένα και διακοσμημένα με αλυσίδες, κόκκινα κοστούμια δέρματος, μαύρα και κόκκινα υφάσματα και φορέματα με τυπώματα των παιδιών του Romanov. Το μακάβριο θέαμα τελείωσε με ένα σατανικό δαχτυλίδι πυρκαγιάς που εσωκλείει ένα μοντέλο στο εσωτερικό του. Έχοντας καλυμμένο το πρόσωπο, κάνει την δική του χορογραφία.

Autumn/Winter 1999 - “the Overlook”

Το Overlook βασίστηκε στην ταινία του Stanley Kubrick, “ Η Λάμψη” το 1980. Εδώ έχουμε μοντέλα κλεισμένα σε μεγάλο κουτί, με πάγο στο έδαφος, διακόσμηση δάσους και χιονισμένου τοπίου. Τα ρούχα αποτελούνται από πολυτελείς γούνες, πλήρεις φούστες, ασημένιες επιφάνειες (πχ. Κορσές) και ενδύματα σε αποχρώσεις του πάγου. Ανά διαστήματα πέφτουν νιφάδες χιονιού και κοπέλες κάνουν πατινάζ.

Spring summer 1999 - Creating an art piece

Ο Alexander McQueen δημιουργεί ένα απλό λευκό φόρεμα που το προορίζει σαν έργο τέχνης (καμβάς). Το μοντέλο που το φοράει ανεβαίνει πάνω σε μία περιστρεφόμενη πλατφόρμα και γύρο του υπάρχουν δύο χέρια-ρομπότ. Παίζοντας δραματικό ρόλο, το μοντέλο δέχεται την επίθεση από τα χρώματα που της ρίχνουν τα ρομπότ. Το ρούχο-καμβάς βάφεται με τυχαίο τρόπο, δημιουργώντας ψυχεδελικά, ακανόνιστα σχέδια και το μοντέλο το επιδεικνύει με ανακούφιση.

Summer 1999- μοντέλο με λευκό φόρεμα

Summer 1999- κυκλική κίνηση και δραματική απόδοση

Summer 1999- το φόρεμα βάφεται
από τα ρομπότ Summer 1999- το μοντέλο επιδεικνύει το φόρεμα καμβά,
δημιουργώντας ένα κομμάτι τέχνης ”.

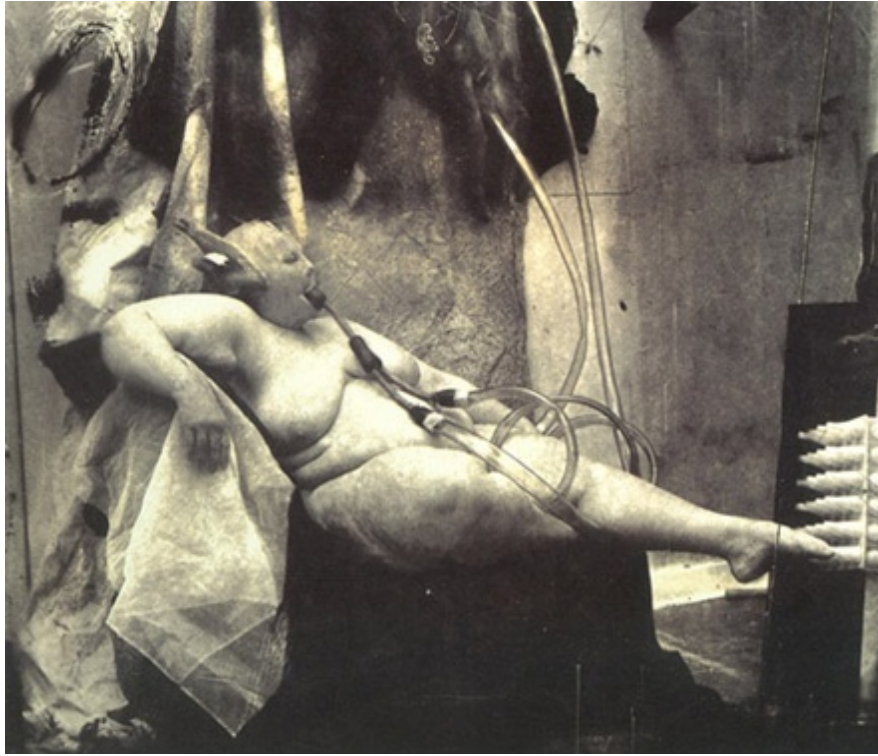
Spring/Summer 2000 “the Eye”

Alexander McQueen 2001 collection summer/spring: Asylum

Καλοκαιρινή σειρά για το 2001, όπου το κοινό καθισμένο γύρω από ένα καθρεφτένιο κύβο για αρκετή ώρα, δεν μπορούσε παρά να κοιτάζει, κάπως άβολα, το είδωλο. Όταν τα φώτα στο εσωτερικό του κύβου άναψαν αποκάλυψαν ένα εσωτερικό εμπνευσμένο από τα καπιτονέ δωμάτια των ψυχιατρείων. «Αυτά τα όμορφα μοντέλα περπατούσαν γύρω στο δωμάτιο, και έπειτα ξαφνικά αυτή η γυναίκα που δεν θα θεωρούνταν πρότυπο ομορφιάς αποκαλύφθηκε. Ήταν για την προσπάθεια να παγιδευτεί κάτι που δεν ήταν συμβατικά όμορφο για να δείξει ότι η ομορφιά έρχεται από μέσα από.»: τα ενδύματα, στα οποία χρησιμοποιούνται ψυχρές, γήινες, αλλά και θερμές αποχρώσεις (κόκκινο). Τα σχέδια των ρούχων αγγίζουν τ' ονειρικό και την διαταραγμένη φαντασία.

Εμνεύστηκε από τον Joel-Peter Witkin's photograph , Sanitarium (1983)

Τα μοντέλα-έγκλειστες ψυχιατρείου.

Fall/Winter 2003 “Scanners”

Σε αυτήν την περίπτωση, ο πιο άγονος των συνόλων: ένας πάγος και μια χέρσα περιοχή (σαν σεληνιακό τοπίο) χρησιμεύει στο να υπογραμμίσει τη χλιδή και τη δύναμη των ενδυμάτων. Εδώ αναμιγνύεται η παράδοση με το νεωτερισμό, από το Σαμουράι του δέκατου τέταρτου και δέκατου πέμπτου αιώνα στα κινούμενα σχέδια

Manga. Επίσης ο McQueen μας ταξιδεύει από τη Σιβηρία, στο Θιβέτ, πριν τελικά να φθάσει στη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου. Το σκηνικό χρησιμεύει ως μια αντανάκλαση της αστάθειας των χρόνων μας.

Τα ρούχα αποτελούνται μεγάλου μεγέθους γούνινες κουκούλες, τακτοποιημένα σακάκια ζωσμένα στενά στη μέση και φορεμένα με τις ογκώδεις φούστες, μια ξύλινη φούστα μετάλλων της Aline με το σακάκι μαλλιού της δεκαετίας του '50, μαύρα φορέματα επιδέσμων που κλείνουν με χρυσά φερμουάρ. Επάνω από το ακροατήριο υπάρχει ένα ψηλό επίπεδο σαν σκαλωσιά όπου στην λήξη της επίδειξης ένα πρότυπο περπατά μέσω μιας αέρο-σήραγγας φορώντας ένα άσπρο κεντημένο κιμονό με ένα τεράστιο τραίνο.

Spring/Summer 2003 “IRERE”

Ο McQueen ως διεθνής σχεδιαστής συλλέγει την ορμή με αυτήν την εύθραυστη και θηλυκή συλλογή που εμπνέεται από το ταξίδι μιας γυναίκας, που ναυαγεί σε ένα νησί και διασώζεται από έναν πειρατή. Τέλος ο σχεδιαστής εξυμνεί την αμαζόνα θεά. Οι μίνι φούστες δέρματος και τα σακάκια φοριούνται με σκισίματα και κουρέλια, λεπτές τεμαχισμένες σιφόν και δαντέλλες μετασχηματίζονται σε πανάλαφρα φορέματα ημέρας, και οι εξωτικές τυπωμένες ύλες έρχονται σε όλα τα εκθαμβωτικά χρώματα του τροπικού δάσους.

S/S 2005 it's only a game

The catwalk was transformed into a giant chessboard, as 36 models took their places and then fought against each other. Some looks referenced McQueen's archive, while others were inspired by the film *Picnic at Hanging Rock*, set in the early twentieth century.

Fall/winter 2006 collection-Paris fashion week (Kate moss hologram) Production by fashion watch.

Χειμώνας του 2006, στην εβδομάδα μόδας του Παρισιού. Σε αυτό το fashion show ο Alexander McQueen δεν δίνει μεγάλη έμφαση στην κίνηση των μοντέλων, αλλά κάνει μια εικαστική παρέμβαση στον χώρο της μόδας. Τοποθέτησε μια πυραμίδα- οθόνη στο κέντρο των θεατών, μέσα στην πυραμίδα εμφανίζεται το ολόγραμμα της Kate Moss τυλιγμένη από ένα λευκό φόρεμα με πολλά επίπεδα, σαν να ξετυλίγονται πέπλα. Με

απαλή, νοσταλγική μουσική και με περιστροφική κίνηση του μοντέλου-ολογράφματος, ο θεατής παύει να βρίσκεται σε μία επίδειξη μόδας, ξεφεύγει από το συνηθισμένο και ζει κάτι το ονειρικό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ono Yoko , 1964, Grapefruit

Yes. Yoko Ono, 2000, Harry Abrams

When Marina Abramovic Dies: A Biography, 2010, James Westcott,

Gombrich. E. H. Τέχνη και ψευδαίσθηση, Νεφέλη, 1995, Αθήνα

Barthes, R., Εικόνα – Μουσική – Κείμενο, 1988, Πλέθρον, Αθήνα

Gombrich. E. H. Το χρονικό της τέχνης, 1998 , Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Kress, G. and Van Leeuwen, T. ,1996, Reading Images – The Grammar of Visual Design, Routledge, London and New York

Καντίνσκι, Β. Σημείο – Γραμμή – Επίπεδο, Δωδώνη ,1996, Αθήνα

Χόνορ, Χ., Φλέμινγκ, Τ. (1991). Ιστορία της Τέχνης. Τόμος 4. Εκδόσεις Υποδομή.

Μικέλι, Μ. (1998). Οι πρωτοπορίες της τέχνης του εικοστού αιώνα, Εκδόσεις Οδυσσέας

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://fluxusheidelbergcenter.blogspot.com/2008/09/interview-with-yoko-ono-by-michele.html>

Interview: Vanessa Beecroft- [the Observer](#) on Sunday 13 March 2005. It was published on guardian.co.uk at 01.49 GMT on Sunday 13 March 2005.

http://www.a-i-u.net/biblio_grapefruit.html

<http://thefashionarchive.blogspot.gr/2010/03/alexander-mcqueen-archive.html>

<http://www.guggenheim.org/new-york/collections/collection-online/show-full/piece/?search=Sip%20My%20Ocean&page=&f=Title&object=98.522> 6
Πρόσβαση 5/6/2012

<http://www.marinafilm.com>

<http://www.moma.org/visit/calendar/exhib...>

<http://www.skny.com/artists/marina-abram...>
http://www.google.gr/imgres?imgurl=http://www.chiharu-shiota.com/images/top_image20110612.jpg&imgrefurl=http://www.chiharu-shiota.com/&usg=__a8Agmgb03hfUZBfiflA6Z_6l_PE=&h=458&w=690&sz=196&hl=el&start=81&zoom=1&tbnid=em4nBbGLp3VKlM:&tbnh=92&tbnw=139&ei=1m7PT7mvO9DUsgb4rOXCCg&prev=/images%3Fq%3Dshiota%2Bchiharu%26start%3D63%26hl%3Del%26sa%3DN%26gbv%3D2%26tbn%3Disch&itbs=1